

بررسی عوامل محیطی مؤثر بر ادراک زمان در تجربه فضاهای شهری حین پیاده روی

محمد رضا نقصان محمدی^۱، محمد ربیعی^{۲*}

۱- دکتری طراحی شهری، دانشیار گروه شهرسازی دانشکده هنر و معماری دانشگاه یزد (Mohammadi@yazd.ac.ir)

۲- کارشناس ارشد طراحی شهری، دانشکده هنر و معماری دانشگاه یزد (M.rabiei@stu.yazd.ac.ir)

چکیده

ادراک، استنباط موضوعی است که شخص از یک پدیده دارد. اغلب پدیده‌ها به تنهایی درک می‌شوند اما زمان این گونه نیست؛ در حقیقت ادراک زمان متفاوت از چیزی است که ما معمولاً به عنوان ادراک می‌شناسیم. عوامل متعدد و متنوعی بر ادراک زمان مؤثرند که نوع حرکت هم یکی از آن‌هاست. پیاده روی شیوه‌ای وابسته به زمان برای تعامل در فضای شهری است. به دلیل آزادی عمل انسان پیاده برای توقف، مکث، تغییر جهت و تماس مستقیم با دیگران در فضای شهری، شناخت شهر و محیط بیشتر از طریق قدم زدن حاصل می‌شود. در واقع مسیرهای پیاده باعث حضور طولانی‌تر مردم و ارتباط آن‌ها در فضای عمومی می‌شود. هدف این مقاله بررسی عوامل محیطی مؤثر بر ادراک زمان و استخراج کیفیت‌های طراحی شهری مؤثر بر ادراک فرد از مدت زمان سپری شده در حین پیاده روی است. در همین راستا، با رویکرد کیفی و بهره‌گیری از روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و همچنین روش استدلال منطقی به بررسی عوامل مؤثر بر ادراک زمان پرداخته و کیفیت‌های مؤثر استخراج می‌شوند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد کیفیت‌های نقش‌انگیزی، یکمرتبیگی، نفوذپذیری، شفافیت، توالی و تمرکز، گوناگونی و تنوع بر ادراک زمان تأثیر دارند و مدت زمان سپری شده در فضایی که واجد این کیفیت‌ها باشد متفاوت از فضاهای فاقد این کیفیات است.

واژه‌های کلیدی: ادراک زمان، زمان ذهنی، کیفیت‌های محیطی، پیاده راه